

- 22.09.1966

organizatorka
realizacji harcerskiego w
Wilnie

SWIDZIŃSKA ANTONINA /18 05 1891 //, nauczycielka,
harcmistrzyni, komendantka Wil. Chor. Harcerek, żoł-
nierz AK.

Swidzińska Antonina urodziła się w Gierwałtach
koło Gudogaj w woj. wileńskim. W 1906 nauka począt-
kowo w tajnej prywatnej "szkółce polskiej" p. Wale-
rii Gieczewskiej w Wilnie, potem w szkole p. Wikto-
rii Jędryczkowskiej w Warszawie, gdzie zdobywa cenzus
freblanki. W 1910 uczy w tajnej szkole P. Gieczewskiej.

W 1911/12 wstępuje do tajnej organizacji "Młode
Polki", która w 1912 przekształca się w tajny zastęp
harcerski. W 1914 A. Sw. tworzy pierwszą konspiracyj-
ną drużynę harcerską, którą prowadzi. Bierze czynny udział
dział w organizowaniu pracy oświatowej. Powstaje w tym
czasie Towarzystwo Pomocy Ofiarom Wojny, które zajmuje
się nauczaniem dzieci i młodzieży.

W 1918 kieruje internatem dla dziewcząt Tow. Pomocy
Ofiarom Wojny, który staje się bazą dla potrzeb two-
rzącego się wojska ^{polskiego} /szyto serdaki ciepłe, rękawice/.
Dziewczęta brały udział w pracy wywiadowczej.

Jesienią 1919 kończy Wyższy Kurs Nauczycielski w
Warszawie. Po powrocie do Wilna 1920 w organizacji
harcerek obejmuje funkcję komendantki Pogotowia. Kie-
ruje dziewczęta do różnych funkcji pomocniczych w
wojsku, czuwa nad organizacją ich pracy.

Po zakończeniu działań wojennych wraca do pracy
nauczycielskiej i harcerskiej. Jest organizatorką gro-
mad zuchowych, kształci drużynowe zuchów, opracowuje
metody pracy. Tworzy referat zuchowy i kieruje nim
do 1939. Współpracują z nią ^{archiwum} Nina Piotrowicz i Kazi-
miera Radziszewska.

W 1937 wyjeżdża na konferencję skautową do Adel-
boden, Międzynarodowego Ośrodka Harcerek w SZWAjarii,
gdzie przedstawia dorobek polskich harcerek w pracy
z zuchami.

W 1930 pełni funkcję komendantki Chorągwi Wileński-
kiej. W 1925 /26 uzupełnia w Warszawie swoje zawodowe
kwalifikacje, studiuje przyrodę i geografię pod kie-
runkiem Gustawa Wudtkego, Gajówny i J. Żabińskiego.

1 09 1926 obejmuje kierownictwo szkoły powsz.
nr 2 w Wilnie, a w następnym roku przenosi się do
szk. nr 22 "Swit", prowadzonej przez Sekcję Wychowania

← Towarzystwa Opieki nad Dziećmi, dającej swobodę eksperymentowania w dziedzinie metod. W 1928 A. Św. bierze udział w Kongresie Nowoczesnego Nauczania w Helsingør w Danii, zapoznaje się z systemem daltońskim. Po powrocie w r. szk. 1928/29 wprowadza nową metodę nauczania, opartą na systemie daltońskim. Jest to metoda pracy samodzielnej. Pracę wychowawczą oparto na metodach harcerskich, na pracy w małych grupach: zastępach, które dobrowolnie podejmowały się różnych prac na terenie szkoły i same kontrolowały wykonanie tych prac. Szkoła "Swit" stała się dzięki temu przodującą placówką w całej Polsce, zwiedzana przez nauczycieli.

Po zajęciu Wilna przez Niemców i zlikwidowaniu w szkołach klas V - VII A. Św. rozpoczyna pracę w tajnym nauczaniu, ucząc klasy V - VII w 3-ech tajnych kompletach.

Jest czynnym żołnierzem AK. W swoim domu w Wilnie organizuje punkt pierwszej pomocy rannym i chorym partyzantom. Pełni też funkcję dowódcy kompanii kobiet łączniczek I Pułku "Chrobry", okr. Wilno. Za tę pracę została odznaczona pośmiertnie Krzyżem Armii Krajowej w 1968, nr legitymacji 2748, wydana w Londynie, podpisana przez K. Ziemińskiego "Wachnowski", zastępcy dowódcy wileńskiego korpusu AK.

11 07 1946 została aresztowana przez władze radzieckie, skazana na 10 lat obozu, wywieziona do ZSRR /Spask, Dolina Pachotna /, zwolniona w maju 1956.

Po powrocie do Polski

Już 1. IX tegoż roku stała do pracy nauczycielskiej w Wielbarku, w woj. olsztyńskim. Od razu też przystępuje do pracy harcerskiej, organizuje gromady zuchove na terenie szkoły.

biere udział

W październiku 1956 w Walnym Zjeździe Harcerskim na Warmii, gdzie mianowano drużynę A. Świdzińską Harcerką Rzeczypospolitej. Naczelnictwo zatwierdziło tę nominację.

W 1961 przechodzi na emeryturę. Wyjeżdża do Sopotu, do swojej dawnej kierowniczkich szkoły, Wacławki Fleury. Umiera w Sopocie i tamże została pochowana.

~~Zródło: Materiały do historii~~

Zródło: Materiały do historii Wil. Chor. Harcerki, BN akc. 11028, Warszawa.

Harcerki 1939-1945, Relacje - Pamiętniki, PWN, Warszawa 1985.

Warszawa 16.03.98

Grzegorz Okudnic

